

Informatieblad

Omgang met terroristische dreiging

Verschillende organisaties (AIVD, MIVD, de politie en de NCTb) verzamelen informatie en maken analyses over terrorisme en terroristische dreiging. De NCTb integreert dreigingsanalyses en/of bereidt besluitvorming voor die verschillende doelen dienen: van bescherming van personen, tot het tijdig waarschuwen van bedrijfssectoren, tot het ontwikkelen van nieuw beleid. Afhankelijk van het doel van de analyse worden andere accenten gelegd. Dit levert diverse producten op, die elk hun specifieke toepassing hebben. Zo hanteert de NCTb drie systemen om met een terroristische dreiging om te gaan:

- **Het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN)**

Het DTN is een globale analyse van de nationale en internationale terroristische dreiging tegen Nederland en Nederlandse belangen in het buitenland. Dit systeem geeft dus de (potentiële) terroristische dreiging op Nederland als *geheel* weer. Het DTN wordt geschreven ten behoeve van ambtelijke en politieke leiding en beleidsmakers. Op basis van dit systeem wordt contraterrorismebeleid ontwikkeld. Er worden op basis van het DTN geen beveiligingsmaatregelen genomen, aangezien dit - waar van toepassing - al is gebeurd binnen de twee andere systemen: het Alerteringssysteem Terrorismebestrijding of het stelsel Bewaken & Beveiligen.

- **Het Alerteringssysteem Terrorismebestrijding (ATb)**

Dit systeem waardeert een terroristische dreiging op een *stelsel van objecten*, namelijk (vitale) bedrijfssectoren; op basis van dit systeem worden in geval van een terroristische dreiging deze sectoren gewaarschuwd en door hen beveiligingsmaatregelen genomen alsmede door de overheid.

- **Het stelsel Bewaken en Beveiligen**

Dit systeem waardeert een dreiging op een *individueel object, dienst of persoon*; op basis van dit systeem worden door de overheid concrete veiligheidsmaatregelen genomen.

Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN)

Het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland geeft de potentiële terroristische dreiging op Nederland als geheel weer. Het DTN wordt driemaandelijks door de NCTb omschreven en bepaald, teneinde politiek en bestuur - en in afgeleide zin de samenleving - te informeren over het samenstel van terrorismegerelateerde dreigingen voor Nederland en Nederlandse belangen in het buitenland.

Om het algemene dreigingniveau te bepalen wordt gebruik gemaakt van een breed scala aan open en geheime informatie, ook informatie die betrekking heeft op de voorfase van terrorisme, zoals radicalisering en rekrutering. Er worden veel verschillende elementen in ogenschouw genomen, die kunnen verschillen in aard, herkomst, concreetheid, zichtbaarheid en actualiteit.

Bij het bepalen van het algemene dreigingniveau gaat het niet om het bepalen van specifieke plaatsen of tijdstippen, maar om de vraag: hoe groot is de algemene kans dat Nederland getroffen wordt door een terroristische aanslag? Die kans kan *minimaal*, *beperkt*, *substantieel* of *kritiek* zijn. Omdat het beeld zo algemeen is, worden op basis van enkel het DTN geen beveiligingsmaatregelen getroffen. Daarnaast zou het vreemd en onverstandig zijn om op het DTN te wachten voordat dergelijke maatregelen genomen worden. Wanneer de overheid beschikt over actuele, concrete dreiginginformatie is direct actie nodig. Voor dergelijke situaties zijn het Alerteringssysteem en het stelsel Bewaken en Beveiligen in het leven geroepen.

Het DTN heeft dan ook met name invloed op het antiterrorismebeleid van de overheid, bijvoorbeeld doordat de overheid meer aandacht gaat geven aan het tegengaan van radicaliseringprocessen of aan de rol van vrouwen in terroristische netwerken.

De verschillende dreigingniveaus die kunnen voortvloeien uit het DTN zijn *bandbreedtes* zonder harde scheidslijnen. Dit betekent dat schommelingen kunnen optreden in aard, omvang en achtergrond van de algemene dreiging zonder dat er aanleiding is een ander dreigingniveau te kiezen.

Het DTN kent vier niveaus van dreiging, gekenmerkt door de volgende - niet uitputtende - beschrijvingen:

Minimaal

- Het is niet waarschijnlijk dat aanslagen worden gepland.
- Er is amper aanwezigheid van nationale en internationale terroristische netwerken.
- De open samenleving en het risicokarakter van een moderne samenleving houden dit niveau in stand.

Beperkt

- De kans op een aanslag is relatief gering, maar zeker niet geheel uit te sluiten.
- Er worden geen nieuwe trends of fenomenen waar dreiging vanuit gaat onderkend.
- Activiteiten van terroristische netwerken zijn belemmerd.
- Nederland wordt niet of nauwelijks genoemd in verklaringen van serieus te nemen terroristische netwerken.

Substantieel

- De kans dat een aanslag in Nederland zal plaatsvinden is reëel.
- Er worden nieuwe trends en fenomenen waar dreiging vanuit gaat ontdekt.
- Aanslagen vinden plaats in andere, met Nederland vergelijkbare landen.
- Radicalisering en rekrutering vinden op aanzienlijke schaal plaats.
- Nederland wordt geregeld genoemd in verklaringen van serieus te nemen terroristische netwerken.

Kritiek

- Er zijn zeer sterke aanwijzingen dat een aanslag in Nederland zal plaatsvinden.
- In Nederland heeft een aanslag plaatsgevonden en vervolgaanslagen zijn zeer waarschijnlijk.
- Nederland wordt vaak genoemd in zeer serieus te nemen verklaringen van terroristische netwerken en specifieke doelen worden daarbij serieus bedreigd.

Alerteringssysteem Terrorismebestrijding (ATb)

Het ATb is een waarschuwingssysteem voor een veertiental sectoren uit met name de vitale infrastructuur, om bij bepaalde niveau's van (uitsluitend) terroristische dreiging (niet zijnde de DTN-niveau's), vooraf in matrices vastgelegde, maatregelen te treffen (licht - matig - hoog), door de sectoren zelf en aanvullend door de overheid.

Van te voren worden tussen overheid en sector afspraken gemaakt over de maatregelen die genomen kunnen gaan worden bij een bepaald niveau van terroristische dreiging (de maatregelenmatrices). Het voordeel hiervan is snelheid en eenduidigheid in de afstemming van maatregelen bij een daadwerkelijke terroristische dreiging. Omdat bedrijfssectoren zich vaak in verschillende regio's bevinden is dit zeer nuttig. Wel zullen op lokaal niveau de maatregelen in overleg tussen bedrijf en gemeente praktisch vorm moeten krijgen.

In de vertaalslag van een niveau van dreiging naar een niveau van maatregelen speelt de Coördinator Bewaking en Beveiliging (CBB), met zijn ondersteunende Eenheid Bewaking en Beveiliging (EBB) van de NCTb op landelijk niveau een centrale en dikwijls coördinerende rol. Bij het stelsel B&B en het ATb worden hiervoor nagenoeg dezelfde procedures en processen doorlopen.

Onderscheid DTN en ATb

Dreiginginformatie kan leiden tot een alertering als duidelijk is dat de terroristische dreiging zich richt tegen een aangesloten sector. Het DTN neemt alle terroristische dreigingen voor heel Nederland mee. In het DTN wegen ook ontwikkelingen in de voorfase van terrorisme mee, zoals radicalisering en rekrutering. Dergelijke ontwikkelingen zijn niet één op één gelijk te stellen aan terrorisme, en geven ook geen zicht op doelwitselectie en aanslagplannen van terroristen, bijvoorbeeld tegen een bedrijfssector uit het ATb. Dit verklaart dat het DTN bijvoorbeeld 'substantieel' kan aangeven, terwijl sectoren uit het ATb zich in het 'basisniveau' bevinden. Andersom kan er bij een bepaalde sector sprake zijn van een 'hoge dreiging', terwijl het niveau van het algemene dreigingsbeeld bijvoorbeeld 'substantieel' is. Een dreiging in een specifieke sector hoeft namelijk niet te betekenen dat het zinvol is om voor heel Nederland dezelfde mate van dreiging af te kondigen.

Het DTN is niet het product waarmee details - nodig voor het treffen van beveiligingsmaatregelen in een ATb-sector - over een mogelijke terroristische dreiging worden gecommuniceerd. In het algemeen geldt wel dat bij een verhoging van het niveau in het

DTN, bijvoorbeeld van beperkt naar substantieel, de kans dat zich een concrete terroristische dreiging voordoet groter is dan bij het niveau van beperkt en omgekeerd. Indien er concrete dreigingen zijn, die hebben geleid tot een alertering en een verhoging van het niveau voor één of meerdere sectoren inclusief de daarbij behorende maatregelen, kunnen deze doorwerken in een hoger DTN-dreigniveau. Als dat hogere niveau dan in een DTN wordt aangekondigd, behoeven er geen extra maatregelen meer getroffen te worden, omdat die immers al in het eerdere stadium binnen het ATb zijn genomen.

Bovenstaande betekent dan ook dat indien het lokale bestuur, of andere betrokkenen (politie, sectoren) worden geïnformeerd over een verhoging of een verlaging van het DTN, er van hen op dat moment geen enkele actie of handeling in de zin van beveiligingsmaatregelen wordt verwacht. Het verschaft hen slechts de notie van een algemeen en abstract beeld over de terroristische dreiging in Nederland, waarbij er “ergens rekening mee kan worden gehouden dat de kans op een concrete dreiging toe- of afneemt”, maar meer ook niet.

Voor politiek en beleidsmakers kan het DTN aanleiding zijn intensiever (of minder) te kijken naar het ontwikkelen van beleid of wetgeving op het terrein van terrorismebestrijding.

Bewaken & Beveiligen (B&B)

Het stelsel B&B benoemt verantwoordelijkheden van het lokale en rijksof domein (gezag) in geval van dreiging (niet alleen vanuit terroristische hoek) tegen (individuele) personen, objecten of diensten. Het voorziet bij de duiding van een bepaalde ernst en waarschijnlijkheid van de dreiging (aangereikt door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en politie) in een vertaling naar beveiligingsmaatregelen volgens een glijdende schaal.

Het stelsel B&B is bedoeld om snel beveiligingsmaatregelen te nemen bij een geconstateerde dreiging tegen specifieke personen, diensten of objecten. Het is het basissysteem van de overheid om zorg te dragen voor de beveiliging van objecten en personen. Het primaat ligt hierbij bij het lokaal gezag.

Een dreigingmelding richting een persoon of object kan op zowel decentraal niveau als centraal niveau binnenkomen. Informatie kan van de opsporingsdiensten, inlichtingendiensten, of de bedreigde persoon of instelling zelf komen.

Verantwoordelijkheid

Wanneer objecten, diensten en personen bedreigd worden (inclusief een terroristische dreiging) dan is het uitgangspunt in Nederland dat burgers, bedrijven en organisaties in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen veiligheid. De overheid zal hen echter wel te hulp schieten wanneer de dreiging zulke vormen aan neemt dat zij daar niet meer op eigen kracht weerstand tegen kunnen bieden. Daarbij zal in het algemeen het lokale gezag uitvoering geven aan de beveiligingsmaatregelen door inzet van de politie.

Daarnaast is er een lijst met personen en objecten die behoren tot het zogenaamde “Rijksof domein”. Het gaat dan onder meer om leden van het Koninklijk Huis, de minister-president, andere bewindspersonen, leden van de Staten Generaal of Eerste en Tweede Kamer, ambassadeurs, ambassades en bepaalde internationale (militaire) organisaties. Kenmerkend voor personen in het Rijksof domein is, dat er een nationaal belang is gemoeid met hun veiligheid en ongestoord functioneren. De verantwoordelijkheid voor het treffen van maatregelen bij dreigingen op deze personen ligt bij de landelijke overheid (de NCTb en in het bijzonder de Eenheid Bewaking en Beveiliging).

De scheiding tussen ‘decentraal domein’ en ‘rijksof domein’ is dus vooral een scheiding in de verantwoordelijkheid. Voor de uitvoering van concrete maatregelen maakt verantwoordelijkheid-scheiding niet uit omdat voor ieder persoon, object of organisatie dezelfde beveiligingsmaatregelen kunnen worden ingezet.

	Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland	Alerteringssysteem Terrorismebestrijding	Stelsel Bewaken en Beveiligen
Voor wie is de analyse bedoeld	Politiek, beleidsmakers, overheden.	Aangesloten bedrijfssectoren en overheid.	Overheid.
Doel	Geeft een algemeen beeld over de (potentiële) dreiging in Nederland: hoe groot is de kans dat in Nederland een terroristische aanslag zal plaatsvinden? Informeert de maatschappij over het algemene dreigingsbeeld.	Geeft een specifiek beeld over een terroristische dreiging in een (vitale) bedrijfssector. Bedoeld om in geval van verhoogde terroristische dreiging maatregelen te kunnen nemen bij een sector.	Geeft de ernst en de waarschijnlijkheid van een dreiging op een specifiek object, dienst of persoon weer. Bedoeld om in geval van een dreiging concrete beveiligingsmaatregelen te kunnen nemen.
Niveaus van dreiging	<ul style="list-style-type: none"> • Minimaal • Beperkt • Substantieel • Kritiek 	<ul style="list-style-type: none"> • Basisniveau • Lichte dreiging • Matige dreiging • Hoge dreiging 	Combinatie van de ernst van de mogelijke schade en/of letsel en de waarschijnlijkheid dat een actie plaatsvindt.
Dreiging geldt voor	Nederland als geheel (niet-plaatsgebonden).	Aangesloten sectoren.	Iedereen in Nederland, onderverdeeld in lokaal en centraal (limitatieve lijst) domein.
Maatregelen	Het DTN is te algemeen om beveiligingsmaatregelen te kunnen nemen.	Afhankelijk van het niveau van dreiging wordt een pakket van maatregelen ingezet, zowel door de sector als door de overheid.	Afhankelijk van het niveau van dreiging worden door de overheid maatregelen genomen.

Colofon

Dit is een publicatie van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb)
 Postbus 16950 | 2500 BZ Den Haag
www.nctb.nl
 T 070-315 03 15